

Garay Magdolna:

Pályaválasztási tevékenység a Borsod-Abaúj-Zemplén és a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjában – interjú Lórántné Orosz Edittel és Borsos Józseffel

Az idei, 2013-as Pályaválasztási Kiállítások országos sorozata adta az aktualitását annak, hogy beszélgessünk *Lórántné Orosz Edittel*, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának igazgatójával, valamint *Borsos Józseffel*, a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának igazgatójával.

Lórántné Orosz Edit 25 éve dolgozik a közigazgatásban, ahol sokat tett a miskolci foglalkoztatási helyzet javításáért. 2011 márciusa óta a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja igazgatójaként vesz részt a munkaügyi szakigazgatás kormányhivatalba történő integrációjának és megyei rendszerének kialakításában.

Borsos József eddig összesen hat évet töltött a Zala Megyei Munkaügyi Központ igazgatói székében. A megyében található kirendeltségek szakembereivel is számolva, hozzávetőlegesen 150 fő munkáját irányítja. Szakmai tevékenységei közé tartozik a munkahelyteremtő pályázatok lebo-

nyolítása; a bérkompenzációs feladatok ellátása; több száz, felsőoktatásban tanuló diák nyári foglalkoztatásának megszervezése; nemzetközi konferenciák lebonyolítása; valamint a téli közfoglalkoztatás, illetve a jövő évi tervtárgyalások előkészítése az önkormányzatokkal.

A megyei munkaügyi központok igazgatóit a pályaválasztási rendezvények eredményeiről és jövőbeli terveikről kérdeztük.

G. M.: *Milyen pályaeorientációs szolgáltatások érhetőek el a Zala, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjában és a kirendeltségeken? Milyen jó gyakorlatokkal rendelkeznek?*

L. O. E.: A pályaeorientációs szolgáltatási feladatokat – a központ koordinálásával – a Járási Munkaügyi Kirendeltségeken 15 munkatársunk végzi, s ezek keretében

egyéni pályaeorientációs és pályamódosítási, valamint csoportos pályaeorientációs és pályamódosítási tanácsadást biztosítunk. Belső szolgáltatási kapacitásunkat vásárolt szolgáltatásokkal egészítjük ki. A pályaeorientációs tanácsadási és információnyújtási szolgáltatások kirendeltségeinken a Foglalkoztatási Információs Tanácsadóknak (a továbbiakban: FIT), a pályaeorientációs rendezvényeinken, valamint az általános és középiskolákban osztályfőnöki órák keretében érhetőek el. 2000-ben Miskolcon adtuk át az első FIT-bázist, teljes felszereltséggel, és ezt követően alakítottuk ki a FIT-ek hálózatát a megyében. Nyolc vidéki kirendeltségünkön működik FIT, ahol szintén elérhetőek ezek a szolgáltatások. A pályaeorientációs szolgáltatásokkal egyrészt a pályaeorientáció előtt álló fiatalokra fókuszálunk a szakmaválasztás, a pályadöntés meghozatalát megelőzően. Legintenzívebben a pályaeorientációs hónap keretében, az év folyamán pedig a FIT-ek hálózatán keresztül. A szolgáltatás másik célcsoportját az alacsony iskolai végzettségű, valamint szakképzetlen, elavult szakmával rendelkező álláskeresők képezik, akik számára képzési szakirányuk helyes megválasztásához szükséges a pályaeorientációs, illetve a pályakorrekciós tanácsadás (évente mintegy 2-3 ezer főt érintően).

B. J.: A pályaeorientációs szolgáltatások között – BAZ megyéhez hasonlóan – nálunk is működik a FIT, ahol az egyéni információnyújtás mellett csoportok számára szervezett foglalkozásokon mutatjuk be az egyes foglalkozásokat és segítünk a pályaeorientációban, a megfelelő képző – közép-, illetve felsőoktatási – intézmény kiválasztásában. A pályaeorientációs tanácsadásokon kívül mi is foglalkozunk pályamódosítási tanácsadással is. Jó gyakorlataink egyike a mobil rendszerű „Pályaeorientációs MC busz” szolgáltatásunk, amely 2002-ben a Balatoni régióban 68 településen, 83

iskola bevonásával, 5112 (7-8. osztályos) fiatal számára nyújtott szakmabemutatókat és tanácsadást.

Kiemelkedő tevékenységünk a „Right Profession – Megfelelő szakmát a fejlődésért” című szlovén–magyar határon átnyúló projekt. A projekt általános célkitűzése főként az olyan fiatalok körében tapasztalható munkanélküliség megállítása, akik csak most fejezik be tanulmányaikat, és nem megfelelő irányú képzettségük miatt nem kapnak megfelelő munkát. A projektben elkészült három hiányszakmát (asztalos, lakatos, kőműves) bemutató kisfilm is.

Jó gyakorlataink közé tartozik még a zalaegerszegi Hevesi Sándor színházban megrendezésre került Szakmák Színháza elnevezésű rendezvény, ahol szakmabemutató színházi előadás keretében különböző szakmákat ismertettünk meg a 7. és 8. osztályos tanulókkal.

G. M.: *Milyen helyi együttműködések jöttek létre a pályaorientációs és életpálya-tanácsadási szolgáltatások biztosítása kapcsán? Mi jellemzi ezeket?*

L. O. E.: A BAZ megyében működő és pályaorientációs szolgáltatásokban érdekelt civil szervezetekkel rendszeres munkakapcsolatban állunk. A Munkaügyi Központ szakemberei részt vesznek a különböző projektek műhelymunkáiban, előadásokat tartanak munkaerő-piaci témákban. A támogatásban részesülő civil szervezetek szakemberei részére szakmai konzultációkat szervezünk a szolgáltatások egységes színvonalának biztosítása érdekében.

A Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottsággal, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával való együttműködésünk fontos szerepet tölt be abban, hogy szervezetünk szakemberei a hiányszakmák megismertetésével, az üzemlátogatások megvalósításával kapcsolatos feladataikat az igényeknek megfelelően teljesíthessék, és ez a tanácsadási szolgáltatás elérhetővé váljon az egész megyében.

B. J.: A szakmabemutatók előkészítésében és az üzemlátogatások megszervezésében mi is jó kapcsolatot tartunk fenn a helyi – Zala megyei, illetve nagykanizsai – Kereskedelmi és Iparkamarával. Ezen kívül a 2013-as évtől kezdve szoros kapcsolatban vagyunk a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zala megyei tankerületeivel is. A közoktatási intézmények diákjaival, pedagógusaival és a diákok szüleivel való

kapcsolattartásban nagy segítség ez számunkra. Közreműködnek többek között a Pályaválasztási Szülői Értekezletek, a Szakmai Fórumok és Pályaválasztási Kiállítások propagálásában, a Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT) szolgáltatásainak megismertetésében, valamint biztosítják a tanárok részvételét a számukra rendezett képzéseken és felkészítéseken.

G. M.: *Az idei Pályaválasztási Kiállításon milyen koncepciót követtek, milyen szakmai programmal várták az érdeklődőket? Milyen eredményeket emelnének ki?*

L. O. E.: A „Szabad pálya. 2013” Pályaválasztási hónap rendezvénysorozatunk elsődleges célja volt, hogy felhívjuk a megye szakembereinek, a szülőknek és a diákoknak a figyelmét a szakképzés és a munkaerőpiac összhangjának jelentőségére.

Nyitó rendezvényként egy *szakembereknek szóló konferenciát* rendeztünk, amelyet a résztvevők megfelelő számának biztosítása érdekében időben is elválasztottunk a kiállításoktól. A rendezvényt nagy érdeklődés övezte, több mint száz szakember hallgatta meg az előadásokat. *Pályaválasztási hónap* rendezvénysorozatunk leglátványosabb programjai a *pályaválasztási kiállítások (PVK)* voltak, amelyeknek hasznosságát, eredményességét az évről évre bemutatkozó oktatási és a pályaorientációban érdekelt intézmények, a munkáltatók jelentős száma, és a mintegy 12.000 diák és felnőtt látogatói létszám igazol. Ez évben Miskolcon és Ózdon került sor a kiállítás megszervezésére, mely

forrás: Lórántné Orosz Edit felvétele

helyszíneken közel 130 kiállító segítette a pályaválasztás folyamatát. A hiány- és keresett szakmákat bemutató kiállítók az úgynevezett „szakmaszigeten” népszerűsítették a munkaerőpiac által igényelt foglalkozásokat. A hiány- és a keresett szakmákat egy kiadványban is összefoglaltunk. A rendezvénysorozat legfontosabb programjának az *üzemlátogatásokat* tartom, amelyeken lehetőséget biztosítottunk a pályaválasztás előtt álló végzős általános iskolásoknak, hogy az érdeklődésüknek megfelelő szakmát, szakmákat a gyakorlatban, munkáltatói környezetben is megismerhessék. Az üzemlátogatások során a megye valamennyi járását érintően mintegy 2100 diáknak 49 munkáltatónál mutatták be az őket leginkább érdeklő foglalkozásokat, 65 szakmát érintően.

A Pályaválasztási Kiállításokhoz kapcsolódóan a Miskolci Járási Kirendeltség FIT-jében a „Tudj többet magadról, légy sikeresebb!” címmel általános iskolák részére meghirdetett pályaaorientációs program nagyfokú érdeklődéssel és részvételi létszámmal zárult.

A *Pályaválasztási hónap* rendezvényei keretében az általános iskolák *osztályfőnöki óráin* munkatársaink prezentációkat tartottak a pályaaorientációról, a pályaválasztás jelentőségéről, bemutatták azokat a honlapokat, amelyek segítségül szolgálnak a megfelelő szakma, iskola kiválasztásában. A korábbi kérdőíves felmérések tapasztalata alapján kevés a munkaerő-piaci ismeret a pedagógusok és a diákok körében egyaránt, ez is indokolja a munkaügyi szervezet pályaválasztást támogató tevékenységét.

A pályaválasztás előtt álló diákoknak „Mesterségem címere, avagy mi leszek, ha nagy leszek” címmel rajz-és kisfilm pályázatot írtunk ki, melyre 232 általános iskolás készített rajzot terveiről, valamint a középiskolások 6 kisfilmben mutatták be választott szakmájuk jellemzőit.

B. J.: Az évek óta hasonló módon megrendezett Pályaválasztási Kiállítást idén szerettük volna a diákok elvárásaihoz igazodva megújítani, ezért tavasszal felmértük a megye 7. osztályos tanulóinak azon igényeit, hogy milyen segítségre számítanak az iskola- és szakmaválasztáshoz. A felmérés során két kérdőívet juttattunk el a megye felső tagozatos osztályokat indító általános iskoláiba. Az egyik kérdőív kitöltésére a 7. osztályosok osztályfőnökeit, illetve az iskolák pályaválasztási felelőseit kértük fel. Ezzel azt kívántuk

forrás: belső felvétel

feltérképezni, hogy a pedagógusok milyen segítséget kapnak, milyen segítséget várnak pályaaorientációs feladataik ellátásához, illetve megítélésük szerint a diákaik hány százalékának lenne több segítségre szüksége iskola-, illetve szakmaválasztása előtt. A másik kérdőív kitöltésére a 7. osztályos tanulókat kértük fel. Kérdőívünket 77 iskolából összesen 1860 diák töltötte ki. A kérdőíves felmérésben részt vevő diákok eredményei alapján az derült ki, hogy az érdeklődésük felméréseben, a pályaaismeretük bővítésében igényelnek segítséget, valamint az iskolákról, szakokról várnak több információt. Továbbá a felmérés tanúsága szerint a diákok szívesen beszélgetnének olyan sikeres emberekkel, akik szeretik azt a szakmát, amiben dolgoznak. Ezekre az igényeikre tekintettel voltunk az őszi pályaválasztási kiállítások alkalmával, valamint figyelmet szenteltünk a pályaválasztást segítő honlapok (kiemelten az *életpalya.munka.hu* – Nemzeti Pályaaorientációs Portál) diákokkal, szülőkkel és pedagógusokkal történő megismertetésének is. Nagykanizsán, Zalaegerszegen és Keszthelyen összesen 3523 fő vett részt a kiállításokon.

Az őszi PVK-kal párhuzamosan – BAZ megyéhez hasonlóan – mi is szervezünk *üzemlátogatásokat*, amelyeken idén összesen 627 diák vett részt.

G. M.: *Hogyan jellemeznék a jelenlegi megyei munkaerő-piaci helyzetet? Milyen lehetőségei vannak Zala és Borsod-Abaúj-Zemplén Megyében a fiataloknak a továbbtanulásra, elhelyezkedésre?*

L. O. E.: 2011 nyarától a megye foglalkoztatási helyzetében bekövetkezett némi javulás. A munkaügyi kirendeltségeken jelenleg nyilvántartott pályakezdők aránya az álláskeresőkhöz viszonyítva 15%. Az országos mutató 13,6%. Az ifjúsági munkanélküliség

csökkentésére indított központi programok nagyon népszerűek voltak a megyénkben.

Az „Első munkahely garancia” elnevezésű országos munkaerő-piaci program segítségével közel 1000 fő pályakezdő számára nyújtottunk segítséget az elhelyezkedéshez, a munkatapasztalat megszerzéséhez. Mind országosan, mind a megyénkben kiemelt érdeklődés kísérte a nappali tagozaton tanuló 16-25 év közötti diákok nyári munkához jutását elősegítő országos programot is, amelynek révén 2310 megyei fiatal kapott munkát.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az alapfokú oktatásban és a középiskolákban végző fiatalok számára a közép- és a felsőfokú oktatási intézmény rendszere széles továbbtanulási lehetőséget biztosít, és ugyanez jellemzi a felnőttképzési rendszert is. A közel 80 középfokú oktatási intézmény közül 40 gimnázium, 53 szakközépiskola és 46 szakiskola kínál képzést, amely szakmastruktúrában is gazdag, sokoldalú választást biztosít. (Több iskola vegyes profilú, van, amely egyszerre gimnáziumi, szakközépiskolai és szakiskolai képzést is folytat.)

Borsod-Abaúj-Zemplén megye és a régió meghatározó felsőoktatási intézménye a Miskolci Egyetem, amelynek nyolc karán folyik képzés. Példaértékű az egyetem és a BOSCH Miskolc kapcsolata, amely a műszaki értelmiség képzése és a kutatás-fejlesztés területén egyaránt megmutatkozik. A BOSCH külön osztályt indított az Andrassy Gyula Szakközépiskolában is, ahol a tanulók az üzem és a műhely körülményei között sajátítják el a gyakorlatorientált szakmai ismereteket.

B. J.: A Nemzetgazdasági Minisztérium a mikro-, kis- és középvállalkozások számára meghirdetett munkahelyteremtő beruházások támogatási pályázatán nyertes zalai programok – a munkaügyi központ lebonyolításában – segítettek a térség munkaerő-piaci fellendülésében. A Zala Megyei Kormányhivatal munkaügyi központja összesen 35 vállalkozással kötött szerződést, amely 275 millió forintos támogatást jelent, ezzel 150 új munkahely jöhetett létre. A kis- és középvállalkozások jelentős szerepet töltenek be a régióban, hiszen a foglalkoztatottak kétharmada ebben a szektorban dolgozik. Fontos, hogy olyan ágazatokon belül valósultak meg ezek a fejlesztések, amelyek a hiányszakmákban dolgozóknak adnak munkalehetőséget, mint például az asztalos és a kárpitos szakmában.

Az új munkahelyek megteremtése mellett a meglévők stabilizálása és megtartása szintén fontos feladatunk.

Zala megyében a sajátos gazdasági és foglalkoztatási struktúra miatt a válság hatásai megkétszerezten tetőznek, és ezért az utóbbi két évben jelentős átrendeződés indult meg a foglalkoztatás területén. Az ennek nyomán kismértékben emelkedő foglalkoztatottság mellett a regisztrált álláskeresők számának növekedése miatt az országos átlag fölé került az álláskeresők aránya. Ez praktikusán azt jelenti, hogy lelassult a munkaerő-pia-

forrás: Lórántné Orosz Edit felvétele

ci körforgás, vagyis a kiesők hosszabb idő után találnak újra munkát, mint akár két éve. Ugyanakkor ez a fiatalok számára nagyobb esélyt jelent, hiszen az átalakuló gazdasági szerkezet számukra új lehetőségeket jelent, mert korszerűbb, frissebb tudással és nagyobb alkalmazkodó képességgel rendelkeznek. A fiatalok számára az átmeneti kedvezőtlenebb munkaerő-piaci helyzet átvészelését a nagyobb mobilitási hajlandóságuk mellett a munkaügyi központ szolgáltatásai és támogatásai is megkönnyítik. A munkaügyi központ által nyújtott lehetőségek között kiemelkedőek a rendkívül nagy fejlődést mutató és kifejezetten a fiatalok elhelyezkedését segítő programok, mint például az „Első munkahely garancia” program, a nyári diákmunka támogatása, a TÁMOP 1.1.2 fiatalokat célzó elemei vagy a pályaválasztási, pályatanácsadási tevékenységünk.

G. M.: *Milyen fontos fejlesztendő területeket tudnának megjelölni saját megyéjükben? Milyen jövőbeli tervek vannak az életpálya-tanácsadás és a pályaeorientáció területeihez kapcsolódóan?*

L. O. E.: Az elkövetkező időszakban a megye gazdaságában bekövetkező változások folyamatos elemzésére van szükség ahhoz, hogy a szakképzés kibocsátását és a gazdaság igényét közelíteni lehessen egymáshoz, és a pályaválasztáshoz még több, még pontosabb munkaerő-piaci információt tudjunk nyújtani.

A korszerű szakmai ismeretek mellett egyre nagyobb szerep jut a munkavállalók kompetenciájának. Ezért meg kell ismerni a vállalkozások által igényelt kompetenciákat, amelyek révén sikeresebb lehet az állás-keresők kiválasztása. Meggyőződésem, hogy a képzés, szakképzés rendszerében is hasznosítani kell ezeket az elvárásokat.

A pályaeorientációs tanácsadással, információnyújtással kapcsolatos feladataink ellátásához nélkülözhetetlen intézmény a FIT, amely ehhez a szolgáltatáshoz nemcsak a helyszínt, de a tanácsadási eszköztárat is biztosítja. Fontosnak tartjuk a szakmai, módszertani innovációt, valamint szakembereink folyamatos továbbképzéseit. Azt látjuk, hogy az elektronikus munkaügyi szolgáltatások megjelenésével egyre nagyobb igény mutatkozik a távtanácsadás iránt.

B. J.: Jövőbeli terveink között szerepel egy úgynevezett *mobil pályaeorientációs tanácsadás* program, melynek célja, hogy a fiatalok érlelődését, képességeit és a munkaerő-piaci realitásokat figyelembe véve elősegítsük a diákok számára a képzési típus tudatos választását (szakképzés esetén szakmaválasztás). A program központi elemét egy pályaeorientációs tanácsadást segítő eszközökkel felszerelt autóbussz képezi, ahol pályaeorientációban, életpálya-tanácsadásban jártas, munkaerő-piaci ismeretekkel rendelkező szakemberek segítik a fiatalok tudatos iskolaválasztását. A pályaeorientáció segítése mobil rendszerű, ezzel teremtve meg a kistélepülések

diákjainak esélyegyenlőségét a pályaeorientációs tanácsadási szolgáltatásokhoz való hozzáférésük tekintetében.

Ezen kívül az EURES-T Pannonia megbízásából pedagógusoknak szóló tréningkönyveket tervezünk elkészíteni Vas és Zala megye szakembereinek összeállításában, illetve ehhez kapcsolódóan tanári felkészítéseket tervezünk a tréningkönyv használatára.

Szakmai névjegyek

Lórántné Orosz Edit

okl. közgazda
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei
Kormányhivatal Munkaügyi
Központ
igazgató

Borsos József

személyügyi szervező, emberi
erőforrás tanácsadó
Zala Megyei Kormányhivatal
Munkaügyi Központ
igazgató

A szerző

Garay Magdolna

pszichológus
Nemzeti Munkaügyi Hivatal
TÁMOP 2.2.2 - 12
Projekt-végrehajtási Osztály
pályaeorientációs szakreferens

Career guidance services at the National Employment Service in Zala and Borsod-Abaúj-Zemplén County - interview with Lórántné Orosz Edit and Borsos József

The following interviews with Lórántné Orosz Edit, director of the Employment Center of the Government Office for Borsod-Abaúj-Zemplén County and with Borsos József, director of the Employment Center of the Government Office for Zala County were made upon the actuality of the national series of Career Exhibition programs, 2013. The main topics of the interviews are the results of the programs related to career guidance and the future plans of the institutions.